

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
przedmiotu geografia szkół ponadpodstawowych

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
Materiał opracowany w ramach grantu przez Centrum Rozwoju Edukacji w Sieradzu

Scenariusz zajęć dla klasy II szkoły ponadpodstawowej (liceum ogólnokształcące), realizującej geografię w zakresie rozszerzonym

Prowadzonych przez: nauczyciela geografii

Temat: Przebieg procesów glebotwórczych w Polsce na przykładzie gleb najbliższej okolicy.

Cele ogólne:

- poznawanie terminologii geograficznej (I.1);
- poznanie podstawowych relacji między elementami przestrzeni geograficznej (przyrodniczej, społeczno-gospodarczej i kulturowej) w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej (I.4).

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wymienia główne typy gleb strefowych i niestrefowych występujących w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem gleb najbliższej okolicy (ZP.VI.2);
- korzysta z fotografii, rysunków i map w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji dotyczących procesów w pedosferze (ZR.I.5);
- rozpoznaje typ gleby i wnioskuje o przebiegu procesu glebotwórczego na podstawie obserwacji profilu glebowego (ZR.VI.1);
- ocenia przydatność rolniczą wybranych typów gleb (ZR.VI.2);
- przedstawia czynniki i przebieg głównych procesów glebotwórczych, w tym zachodzących na obszarze, na którym jest zlokalizowana szkoła (ZP. VI.1).

Metody i formy pracy:

- nauczanie synchroniczne online z wykorzystaniem platformy MS Teams,
- praca zbiorowa,
- praca indywidualna,
- pogadanka,
- IBSE „uczenie się poprzez szukanie odpowiedzi” Inquiry Based Science Education.

Środki dydaktyczne:

- e-materiał „Przebieg procesu glebotwórczego” (ZPE e-podręczniki);
- karta pracy „Gleby najbliższej okolicy”;

- fotografie gleb najbliższej okolicy (fotografie z badań terenowych przeprowadzonych przez nauczyciela);
- Powstawanie gleby – animacja (ZPE e-podręczniki).

Przewidywany czas: 1 godzina lekcyjna (45 minut)

Proponowany przebieg zajęć:

Faza wprowadzająca

Nauczyciel wykonuje czynności organizacyjne. Informuje uczniów, że na koniec spotkania na platformie MS Teams pobierze listę obecności na zajęciach. Podaje temat i określa cele lekcji. Prezentuje uczniom planowany przebieg zajęć:

- przypomnienie przez nauczyciela przebiegu procesu glebotwórczego z uwzględnieniem czynników glebotwórczych z wykorzystaniem e-materiału „Proces glebotwórczy. Podstawowe typy gleb w Polsce”;
- **pogadanka** po zaprezentowaniu materiału, pytania nauczyciela, odpowiedzi uczniów;
- **zadanie dla uczniów** – karta pracy: „Gleby najbliższej okolicy”, prezentacja wyników na forum klasy.

Faza realizacyjna

- Nauczyciel definiuje pojęcie gleby, procesu glebotwórczego i czynników glebotwórczych. Prezentuje podstawowe typy gleb w Polsce. Uczniowie wspólnie z nauczycielem pracują z e-materiałem „Proces glebotwórczy. Podstawowe typy gleb w Polsce”, wspólnie oglądają animację „Powstawanie gleby”.
- W ramach zachowania higieny pracy przy komputerze nauczyciel prosi uczniów o wykonanie trzech ćwiczeń oddechowych przy otwartym oknie.
- **Pogadanka** po zaprezentowaniu materiału, pytania nauczyciela, odpowiedzi uczniów.
- Zgłaszanie przez uczniów niezrozumiałych terminów użytych w tekście e-materiału – wyjaśnianie z udziałem wszystkich uczniów biorących udział w lekcji (nauczyciel uzupełnia wypowiedzi uczniów).
- Zadanie dla uczniów „Gleby najbliższej okolicy”. Nauczyciel umieszcza w zakładce Zadania kartę pracy prezentującą profile kilku typów gleb i fotografie wykonane w terenie w okolicach, w których znajduje się szkoła.

Uczniowie pracują indywidualnie w czasie wyznaczonym przez nauczyciela, odsyłają rozwiązane zadania.

- Nauczyciel prosi chętnych uczniów o zaprezentowanie wyników swojej pracy na forum klasy. Uczniowie prezentują typy gleb występujące w najbliższej okolicy, posługując się przesłanymi przez nauczyciela profilami i fotografiami, oceniają ich przydatność rolniczą. Po zakończeniu każdej prezentacji odbywa się krótka dyskusja z udziałem wszystkich uczniów dotycząca omawianego typu gleby.

Faza podsumowująca

Ewaluacja poprzez podsumowanie i utrwalenie nowej wiedzy, zadawanie pytań przez nauczyciela i udzielanie odpowiedzi przez uczniów w celu sprawdzenia realizacji zakładanych efektów kształcenia. Ocena aktywności uczniów na zajęciach.

Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla nauczyciela:

- nauczyciel musi dysponować urządzeniem z zainstalowanym oprogramowaniem Office 365 lub innym pakietem biurowym, z dostępem do internetu, wyposażonym w kamerę, słuchawki z mikrofonem lub mikrofon zewnętrzny;
- nauczyciel musi posiadać na swoim urządzeniu dostęp do Platformy MS Teams oraz Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.

Informacje / instrukcje / wskazówki techniczne do pracy zdalnej dla ucznia:

- uczeń musi dysponować urządzeniem z dostępem do Internetu, wyposażonym w kamerę, słuchawki z mikrofonem lub mikrofon zewnętrzny;
- uczeń musi posiadać na swoim urządzeniu dostęp do Platformy MS Teams.

Wskazówki do pracy z osobami ze zróżnicowanymi potrzebami rozwojowymi:

- w przypadku uczniów ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi kartę pracy „Gleby najbliższej okolicy” uczniowie mogą przesłać nauczycielowi w czasie dłuższym o 5 minut;
- animacja zawarta w e-materiale jest dostosowana zarówno do potrzeb uczniów niedowidzących, jak i niedosłyszących (zawiera ścieżkę dźwiękową i napisy);

- lekcja może stanowić wstęp do lekcji w terenie, być zachętą do udziału uczniów uzdolnionych w pracach badawczych z zakresu przedmiotów przyrodniczych.

Bibliografia:

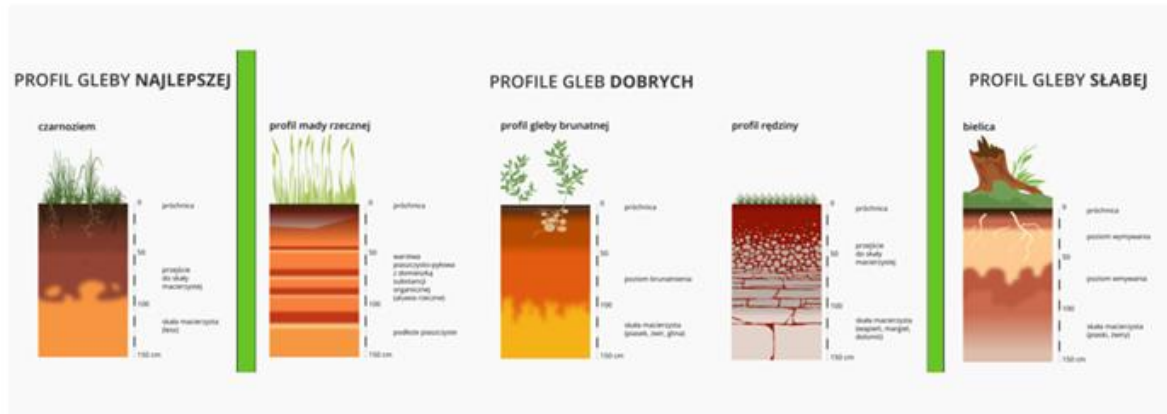
- Malarz R., *Oblicza geografii 1. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego i technikum, zakres rozszerzony*, Wydawnictwo Nowa Era.
- [Platforma edukacyjna Ministerstwa Edukacji i Nauki](#) [dostęp: 10.01.2022]
- [Notatki geografa – gleby w Polsce](#) [dostęp: 10.01.2022]

Materiały graficzne / Załączniki:

- e-materiał [Przebieg procesu glebotwórczego](#) [dostęp: 10.01.2022];
- Karta pracy „Gleby najbliższej okolicy” z materiałem zdjęciowym z badań terenowych (opracowanie własne)

Karta pracy „Gleby najbliższej okolicy”

Poniżej przedstawiono profile glebowe 5 typów gleb występujących w Polsce wraz z krótką charakterystyką. Zapoznaj się z poniższymi materiałami i porównaj schematy ze zdjęciami wykonanymi podczas badań terenowych w najbliższej okolicy. Rozpoznaj gleby przedstawione na zdjęciach. Opisz je krótko i oceń ich przydatność rolniczą.

Źródło: <https://geografia.gozych.edu.pl/gleby-w-polsce/>

1. Gleba
pod borem sosnowym
(Wojstawice)

2. Gleba
(Korczew /Karolew)

3. Gleba
(Annopole Nowe, dopływ Pichny)

Autor fotografii: Mateusz Maćkowski

Rysunek 1. Karta pracy „Gleby najbliższej okolicy” z materiałem zdjęciowym z badań terenowych; źródło: opracowanie własne.